

niji v tridesetih letih, pri tem pa so si banski svetniki s svojimi predlogi tudi prizadevali izboljšati poslovanje kraljeve banske uprave. Zelo dragocen je sklepni del Šmidovega dela o problematiki banovine Slovenije.

Delo mag. Gašperja Šmida Uprava Dravske banovine 1929–1941 bo koristen priročnik za arhiviste in vse, ki preučujejo položaj Slovenije v prvi Jugoslaviji v tridesetih letih in jih posebej zanima upravna problematika, s podatki o gradivu glede banovine Slovenije pa bo prav gotovo spodbudil tudi podrobno raziskovanje te zanimive problematike. Ob sklepu naj poudarimo, da Arhiv Republike Slovenije z izdajanjem številnih publikacij opravlja založniško delo, pomembno tako za razvoj arhivistike kot tudi zgodovinopisja.

Miroslav Stiplovšek

Nastajanje Napoleonove Kranjske, Korenspondenca Françoisa-Marie Farguesa, franconskega intendanta za Kranjsko in Gorenjsko, 1809–1810/**Avenement de Carniole Napoléonienne**, Correspondance de Françoise-Marie Fargues, Intendant français de Carniole et Haute-Carniole, 1809–1810/ (pripravila) dr. Janez Šumrada in Adrijan Kopitar; (uredil) dr. Janez Šumrada; Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2004, 489 strani.

Janez Šumrada in Adrijan Kopitar sta pripravila in uredila publikacijo ohranjenih konceptnih knjig korespondence nekdanjega intendanta Ilirskih provinc Françoisa-Marieja Farguesa, ki je bil imenovan za kranjskega in nato gorenjskega intendanta.

Po sklenitvi mirovne pogodbe med Avstrijo in Napoleonovo Francijo so bile oktobra 1809 ustanovljene Ilirske province. Obsegale so dele nekdanjega avstrijskega in beneškega ozemlja, in to Goriško, Trst z okolico, Kranjsko, zahodno Koroško, Hrvaško na desnem bregu Save, beneško Istro, Dalmacijo in Boko Kotorsko. Glavno mesto je bila Ljubljana. Razpadle so jeseni leta 1813. Ozemlje ni nikoli postalo integralni del francoskega cesarstva. Upravno-teritorialne enote so bile pokrajine oz. intendance.

Poleti leta 1809 je bil za intendanta imenovan Françoise-Marie Farguese. Po premirju med avstrijsko in francosko vojsko, podpisanem v Znojmu 12. julija 1809, je odpotoval v Ljubljano – tu mu je bilo dodeljeno mesto intendanta.

Intendanti so nadzorovali delo državne uprave in nižjih oblastev na okupiranem ozemlju. Bili so tudi posredniki med njo in francoskimi vojaškimi oblastmi. Še posebej so nadzorovali in organizirali pobiranje rekvizicij in kontribucij. Intendanti so bili podrejeni glavnemu intendantu, ki je bil tudi predstojnik civilne uprave v Ilirskih provincah. Glavni intendant je bil podrejen glavnemu guvernerju – ta je bil imenovan iz vrst vojske. Fargues so zamenjali jeseni leta 1810 – tako se je vrnil v Francijo.

Publikacija je razdeljena na več poglavij. Obsegajo uvodni del z opisom namena in vzroka objave pisem ter stanja originalnega gradiva. Osrednji del publikacije je prepis dokumentov (pisem) s komentarjem. Na koncu publikacije je troje kazal, in to osebnih imen, krajev ter institucij in pravnih oseb. Pred osrednjim delom je objavljena tabela o denarju, merah in utežeh, ki naj bi bila v pomoč pri natančnejšem razumevanju podatkov, omenjenih v besedilu. Uvodni del je v slovenščini in francoščini, to pa bo v veliko pomoč predvsem tujim strokovnjakom s slabim znanjem slovenščine. V kazalu osebnih imen je pri vsaki osebi navedena njegova funkcija, in to v slovenščini in francoščini. Kraji so napisani v izvorni obliki, največkrat v nemščini, nato pa so prevedeni v slovenščino.

Gradivo (pisma) v publikaciji so objavljena v celoti. Prvo pismo ima datum 22. julij 1809 in zadnje 11. september 1810. Tekst je transkribirano besedilo izvornika in obsega skupaj 662 konceptov pisem. Pisma so objavljena v kronološkem redu. Opremljena so z opombami. Naslovniki pisem so razni uradniki, generalni guverner, glavni intendant, intendant Štajerske, Trsta, Reke, Gorice, vojaški poveljniki, župani mest, upravitelji rudnikov, direktorja carine in pošte, upravnik cesarskih domen in generalni komisar policije v Ljubljani. Gradivo (pisma) v pričujoča publikaciji niso objavljena prvič. Že August Dimitz je v šestdesetih letih 19. stoletja objavil del gradiva (pisem) v nemškem prevodu v reviji Mittheilungen des historischen Vereins für Krain.

Gradivo (pisma) bralcu odkrivajo socialne, gospodarske, upravne in politične odnose in razmere na ozemlju, ki ga je okupirala Napoleonova Francija. Hkrati se kaže tudi obremenjenost prebivalstva z davki in rekvizicijami v tem času skoraj nepretrganih vojaških pohodov in vojn. Prikazan je tudi določen pregled načina delovanja francoske uprave na okupiranem ozemlju.

Objava pričujoče publikacije je pomemben prispevek k objavi virov iz slovenske zgodovine, še posebno iz obdobja, ko je bil del slovenskega ozemlja pod francosko okupacijo. Avtorjema gre zahvala za napore transkribiranja gradiva (pisem), napisanih z roko in v francoščini ter opremo le-tega s primernimi opombami. Upamo lahko, da bo pričujoča publikacija v pomoč pri preučevanju obdobja francoske okupacije in bo pospešila nadaljnja raziskovanja te teme. Hkrati pa bi si tudi želeli še več podobnih publikacij virov, saj je veliko primernega arhivskega gradiva ne samo v Arhivu Republike Slovenije, ampak tudi v drugih arhivih in ustanovah.

Vladimir Sunčič